

DELPHINE MINOUI

ΤΟ
ΑΛΦΑΒΗΤΟ
ΤΗΣ
ΣΙΩΠΗΣ

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ: ΚΛΑΙΡ ΝΕΒΕ

|| Αϊλά περίμενε οτιδήποτε εκείνο το πρωί, αλλά όχι πως θα την ξυπνούσε το ουρλιαχτό μιας σειρήνας. Αρχικά νόμισε πως ο θόρυβος ερχόταν από την πλατεία Τακσίμ. Ένα νέο τρομοκρατικό χτύπημα; Ύστερα σκέφτηκε τη γάτα. Μέσα στο μισοσκόταδο, απλώνει το χέρι της και ψάχνει ψηλαφητά το ζώο. Κάθε φορά που έχει πανσέληνο, το ίδιο τροπάριο: η Καμάρ πηδάει στο περβάζι του παραθύρου και ενεργοποιεί τον συναγερμό. Όμως η Καμάρ είναι εδώ, κουβαριασμένη σαν *σιμίτ*, σαν κουλουράκι, στα πόδια του κρεβατιού, στην ίδια στάση με το προηγούμενο βράδυ.

Το εκκωφαντικό κουδούνισμα την παραλύει. Κλείνει τ' αυτιά της με τα χέρια. Από πού προέρχεται αυτός ο θόρυβος που διαπερνάει τα πάντα – τα τύμπανά της, το μυαλό της, τους τοίχους; Ίσως το κουδούνι, μερικές φορές το κουμπί κολλάει. Όμως είναι πολύ νωρίς για επισκέψεις. Έξω, πέρα από το μεγάλο παράθυρο που φωτίζει η σελήνη, κανένα *βαπούρ* στον ορίζοντα, κάποιο φορτηγό πλοίο, ούτε καν ένα ρωσικό υποβρύχιο που να αναχωρεί για τη Συρία. Ο Βόσπορος μοιάζει με λευκή σελίδα. Είναι αυτή η σπάνια στιγμή της νύχτας, οι λίγες ώρες που διαρκεί το λυκαυγές, όπου η Ιστανμπούλ αποκοιμίζεται. Στρέφεται προς

τον Γκιοκτάι. Ο άντρας της κοιμάται ακόμη, με τις ωτοασπίδες χωμένες βαθιά στ' αυτιά. Από τότε που αποφάνθηκε πως κάθε χρόνο τα τζαμιά δυνάμωναν την ένταση στο κάλεσμα για προσευχή, βρίσκει καταφύγιο στα όνειρά του. Μια ιερή τελετουργία.

«Γκιοκτάι! Γκιοκτάι!»

Εκείνος ροχαλίζει, με το κεφάλι να πατικώνει το μαξιλάρι. Η Αϊλά ξαναλέει:

«Γκιοκτάι!»

Απαντάει η γάτα με ένα υστερόβουλο νιαούρισμα, αν και δεν είναι ακόμη η ώρα για το φαγητό της. Στο κομοδίνο, τα κόκκινα φωτάκια στο ράδιο-ξυπνητήρι δείχνουν πέντε. Η Αϊλά νιώθει τον πανικό να την κυριεύει. Φαντάζεται κιόλας τον γείτονα από πάνω να κουτρουβαλάει τη σκάλα: «Δεν είναι ώρα αυτή να ξυπνάτε όλη την πολυκατοικία! Είναι καιρός να εκπαιδεύσετε τη γάτα σας ή ν' αλλάξετε συναγερμό!» Αν είχε μάθει να φέρεται ευγενικά, θα τον καταλάβαινε. Ούτε κι εκείνη είναι πρωινός τύπος. Ακόμη λιγότερο τον χειμώνα. Ο Γκιοκτάι είναι που ξυπνάει νωρίς. Όρθιος κάθε μέρα στις εφτά. Με απaráβατη ακρίβεια.

Η Αϊλά σηκώνεται με το ζόρι από το κρεβάτι ενώ καταριέται τις ωτοασπίδες του συζύγου της. Πρέπει με κάθε τρόπο να κάνει αυτό το αναθεματισμένο κουδούνισμα να πάψει. Ακουμπάει τις πατούσες της στα παγωμένα πλακάκια και διασχίζει τον διάδρομο στα τυφλά. Σαστισμένη, διακρίνει στην οθόνη του θυροτηλεφώνου μια ομάδα αστυνομικούς, οπλισμένους σαν αστακούς σαν να πήγαιναν στον πόλεμο, αλεξίσφαιρα γιλέκα, αυτόματα όπλα,

πρόσωπα καλυμμένα με κουκούλα, να εισβάλλει στο κλιμακοστάσιο. Μόλις που προλαβαίνει να κοιτάξει από το ματάκι, όταν μισή ντουζίνα Ρόμποκοπ στέκονται κιόλας στο πλατύσκαλο. Η καρδιά της χοροπηδάει. Απορρίπτει ένα ένα τα σενάρια που πλέκει το μυαλό της. Αυτοί οι άνθρωποι χτυπούν τη λάθος πόρτα. Αποκλείεται να βρίσκονται εδώ για κείνη ή για τον άντρα της. Και να που τώρα χτυπούν την κλειδαριά με τους υποκόπανους. Θα ήθελε να μην ακούει τίποτα. Να μείνει απαθής στις κραυγές που τη διατάζουν ν' ανοίξει. Δεν κινείται, δεν φωνάζει. Η ανάσα της επιταχύνεται. Ξάφνου, η κλειδαριά υποχωρεί.

Ο πιο σωματώδης αστυνομικός γαβγίζει δίνοντάς της ένα φύλλο χαρτί πυκνογραμμένο:

«Ένταλμα σύλληψης!»

Εκείνη οπισθοχωρεί. Ο άντρας προχωρεί προς το μέρος της κραδαίνοντας το έγγραφο σαν σπαθί. Μέσα στο μισοσκόταδο διακρίνει μετά βίας την ημερομηνία, Παρασκευή 15 Ιανουαρίου 2016. Τα υπόλοιπα δεν έχει το κουράγιο να τα διαβάσει. Μονάχα σφίγγει τα δόντια. Απ' τον τρόπο. Απ' το κρύο. Τραβάει το πολύ κοντό μπλουζάκι της κάτω από το οποίο θα ήθελε να εξαφανιστεί.

«Γκιοκτάι Ντελίμ!» συνεχίζει ο γίγαντας, που έχει αέρα αρχηγού, δείχνοντας με το δάχτυλο στο χαρτί το όνομα του συζύγου της Αϊλά.

Η Αϊλά τα 'χει χαμένα. Γαντζώνεται από την ιδέα πως πρόκειται για παρεξήγηση. Δεν μπορεί να είν' αλήθεια. Ο εισβολέας αδημονεί και δίνει σήμα στην ομάδα να προχωρήσει στον διάδρομο. Θέλει να τους φράξει τον δρόμο. Κυρίως, να μην τους αφήσει να διεισδύσουν στην κάμαρά τους. Τους μπαίνει μπροστά κρατώντας τις δύο παλάμες ανοιχτές σαν ασπίδες. Ο κουκουλοφόρος φωνάζει ακόμα πιο δυνατά. Τη σημαδεύει με το πολυβόλο του. Η Αϊλά σφίγγεται, πετρωμένη μπροστά σ' αυτό το όπλο, ικανό

να τη σκοτώσει με μία μόνο σφαίρα. Νιώθει τα γόνατά της να λυγίζουν όταν ένα γνώριμο χέρι την πιάνει από τη μέση. Αναπηδάει, στρέφεται προς τα πίσω. Ο άντρας της ξύπνησε.

«Είστε ο Γκιοκτάι Ντελίμ, σαράντα δύο ετών, καθηγητής ιστορίας στο Πανεπιστήμιο του Βοσπόρου;»

«Ναι, εγώ είμαι» απαντάει ο Γκιοκτάι αναμαλλιασμένος.

Οι δυο κέρινες μπαλίτσες πατικωμένες στο αριστερό του χέρι, δεν κατάφεραν να πνίξουν τη φασαρία του αποσπάσματος.

Ο αρχηγός στρέφεται προς τους πέντε συναδέλφους του.

«Τον πάμε στο τμήμα».

Η Αϊλά διαμαρτύρεται:

«Μα... Ο άντρας μου δεν έχει κάνει τίποτα!»

Τα λόγια της Αϊλά δεν μετράνε, είναι γυναίκα και ο λόγος της δεν μετράει. Ο αστυνομικός απευθύνεται μόνο στον Γκιοκτάι:

«Γκιοκτάι Ντελίμ, είστε υπό κράτηση».

Η Αϊλά πέφτει στην αγκαλιά του, αλλά οι δύο αξιωματικοί τον κρατούν ήδη. Εκείνος παλεύει, προσπαθεί να απελευθερωθεί για να τη σφίξει πάνω του.

«Πρόκειται σίγουρα για λάθος» την καθησυχάζει. «Μην ανησυχείς, σε λίγες ώρες θα 'μαι πίσω στο σπίτι».

«Πείτε μας τουλάχιστον ποιο είναι το κίνητρο, η αιτία!» πετάει η Αϊλά.

Με σταθερό χέρι, ο αρχηγός τη σπρώχνει. Κολλημένη στον τοίχο, νιώθει την καρδιά της να βροντοχτυπάει αλλά δεν το βάζει κάτω. Θέλει να ξέρει.

«Μια αιτία, επαναλαμβάνει. Μια αιτία. Δώστε μας μια αιτία!»

Δεν χάνει από τα μάτια της τον χοντρό νευρικό τύπο, που τώρα την πυροβολεί με το βλέμμα. Αυτή τη φορά, το όπλο του πιέζει το στήθος της, σουλατσάρει πάνω στην κοιλιά της, γλιστράει ανάμεσα στα πόδια της κι ύστερα σημαδεύει τον Γκιοκτάι.

«Κατηγορείται για τρομοκρατία!»

Η φράση χτυπάει την Αϊλά σαν χαστούκι. Την ξυπνάει για τα καλά. Άθελά της, νιώθει το στέρνο της να διαστέλλεται. Μουγκρίζει:

«Για τρομοκρατία; Εδώ, αυτή τη στιγμή, ποιος ασκεί τρομοκρατία; Ε; Ποιος;»

Το χτύπημα με τον υποκόπανο στον βουβώνα τής ήρθε αναπάντεχα. Ο γίγαντας ουρλιάζει ακόμα πιο δυνατά:

«Τώρα σκασμός, αλλιώς σας παίρνω κι εσάς!»

Οι απειλές του σκάνε σαν καταιγισμός πυρών. Σπρώχνει τον Γκιοκτάι προς την έξοδο, αφού πρώτα του φοράει τις χειροπέδες. Εκείνος δεν αντιδρά. Κάθε αντίσταση είναι μάταιη, δεν μπορεί να τα βάλει με τις κρατικές ειδικές δυνάμεις. Με μια τελευταία ματιά, εξαφανίζεται στις σκάλες, περιτριγυρισμένος από τους έξι άντρες.

Όμως, πριν φύγει από το διαμέρισμα, ο νεότερος αστυνομικός στρέφεται προς τα πίσω. Με ύφος αμήχανο, κοιτάει έντονα την Αϊλά.

«Είναι... εξαιτίας του κειμένου διαμαρτυρίας» της πετάει.

Η Αϊλά αρπάζει την ευκαιρία:

«Το κείμενο διαμαρτυρίας; Ποιο κείμενο;»

Καθώς εκείνος δεν απαντάει και βιάζεται να προλάβει τους άλλους, επιμένει:

«Για ποιο κείμενο διαμαρτυρίας πρόκειται;»

Ο άντρας της συνηθίζει να υπογράφει πολύ συχνά τέτοια κείμενα. Δεκάδες κάθε χρόνο. Το σκέφτηκε μόλις είδε την αστυνομία να καταφθάνει.

«Το κείμενο διαμαρτυρίας για την Ειρήνη!» μουρμουρίζει ο νεαρός κι εξαφανίζεται.

Και τώρα, τι να κάνει; Η Αϊλά καταπίνει τα δάκρυά της. Ν' αρχίσει να ξεφωνίζει ασυναρτησίες από το παράθυρο; Να ξυπνήσει όλη τη γειτονιά φωνάζοντας «κλέφτης»; Να καλέσει συναδέλφους και φίλους σε βοήθεια; Αισθάνεται ανήμπορη, ανίκανη να πάρει την παραμικρή απόφαση. Μπροστά στην ξεχαρβαλωμένη πόρτα όμως, διαπιστώνει έκπληκτη πως της χρειάζεται ένας εσπρέσο. Ακολουθώντας το ένστικτό της ξεκινάει για την κουζίνα. Μια δόση καφεΐνης την αναζωογονεί. Τώρα ανακαλύπτει τις ζημιές. Η είσοδος, ρημαγμένη. Τα συρτάρια, ξεκοιλιασμένα. Τα μπιμπελό, ανακατεμένα. Στον διάδρομο σκοντάφτει στο καλώδιο του υπολογιστή του Γκιοκτάι, που έχει γίνει επίσης άφαντος. Πατάει τον διακόπτη για να δει καλύτερα. Στη μέση του σαλονιού, το τραπεζάκι είναι αναποδογυρισμένο: αποτσίγαρο, κηροπήγια, τσόφλια από φιστίκια καλύπτουν το πάτωμα. Η βιβλιοθήκη είναι άνω κάτω. Μερικά βιβλία έχουν εξαφανιστεί. Πάνω σε ένα ράφι είναι πεταμένες μερικές σκισμένες σελίδες. Αρπάζει ένα άλμπουμ φωτογραφιών χαμένο μέσα σ' αυτή την ακαταστασία. Είναι το άλμπουμ της γιορτής του γάμου τους, τον Ιούλιο του 2009. Το ανοίγει και πέφτει στον Γκιοκτάι και τα σταχτιά του μάτια μ' ένα κόκκινο τριαντάφυλλο στην

μπουτονιέρα. Περιτριγυρισμένος από τους μάρτυρες του γάμου, καθηγητές πανεπιστημίου όπως και οι δυο τους, γελάει τρανταχτά. Πιάνεται από το γέλιο του. Φιλάει το σελοφάν και τη σκόνη.

Είχαν γνωριστεί έξι μήνες νωρίτερα, στα υψώματα του Μπεμπέκ, μια μεγαλοαστική και αρχοντική συνοικία της Ιστανμπούλ, στη διάρκεια της ετήσιας τελετής για τον Τεβφίκ Φικρέτ. Τιμούσαν τον ανατρεπτικό συγγραφέα, μείζονα φωνή της τουρκικής ποίησης, που πέθανε το 1915. Μια ποίηση κατ' εικόνα της Ιστανμπούλ, «χήρα, παρθένα ακόμη μετά από χίλιους γάμους», που τη φλέρταραν απ' όλες τις πλευρές, που ταλαντευόταν ανάμεσα σε δύο όχθες, την ευρωπαϊκή και την ασιατική. Εκείνη, καθηγήτρια γαλλικών στο γαλλόφωνο Πανεπιστήμιο του Γαλατασαράι. Εκείνος, ειδικός της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας. Καμιά εκατοστή άτομα, διανοούμενοι, αντιφρονούντες, πανεπιστημιακοί, είχαν έρθει εκείνο το πρωί σ' αυτόν τον ανθισμένο κήπο πάνω από τον Βόσπορο για να προσκυνήσουν τον τάφο του διάσημου συγγραφέα, κάτω από την υπέροχη βίλα από λευκό ξύλο όπου είχε επιλέξει να εκτίσει την εκούσια «εξορία» του, μέσα στην ίδια του τη χώρα.

Σε λίγο καιρό, κινδυνεύουν κι εκείνοι να καταδικαστούν σε μια μακρά εσωτερική εξορία.

«Μαμά!»

Η Αϊλά πετάγεται. Είναι η Ντενίζ, στέκεται στην είσοδο του σαλονιού, με το αγαπημένο της κοάλα στην αγκαλιά. Την πνίγουν οι ενοχές: μες στον πανικό, ξέχασε το κοριτσάκι της. Πόση ώρα την παρατηρεί έτσι;

«Ξύπνησες, αγάπη μου;»

Η μικρή γλιστράει αθόρυβα προς το μέρος της και πέφτει στην αγκαλιά της. Στα μάτια της, η πρώιμη αγωνία της ζωής. Κακίζει τον εαυτό της που στάθηκε ανίκανη να την προφυλάξει από τη θύελλα που έχει ξεσπάσει εδώ και πολλά χρόνια στη χώρα της. Έπρεπε να την προετοιμάσει. Να την προστατεύσει. Μόλις νιώθει τα χεράκια να τυλίγονται γύρω από τον λαιμό της, ξέρει πως δεν έχει δικαίωμα να λυγίσει. Ίσα που προλαβαίνει να της δώσει ένα φιλί στο μάγουλο και η Ντενίζ απομακρύνεται από την αγκαλιά της.

«Ο μπαμπάς πού είναι;»

Η Αϊλά μένει σιωπηλή. Πώς να εξηγήσει σε ένα παιδί έξι χρονών πως συνέλαβαν τον πατέρα του εξαιτίας μιας απλής υπογραφής;

ΤΟ ΑΛΦΑΒΗΤΟ ΤΗΣ ΣΙΩΠΗΣ

Ο Γκιοκτάι είναι καθηγητής στο Πανεπιστήμιο του Βοσπόρου στην Κωνσταντινούπολη. Ιδεαλιστής, με τους φοιτητές του να τον λατρεύουν, σαγήνευσε την Αϊλά, καθηγήτρια γαλλικών, με ένα ποίημα. Η ζωή είναι γλυκιά όταν είναι κανείς νέος, ερωτευμένος και ευτυχισμένος γονέας ενός μικρού κοριτσιού. Αλλά ο Γκιοκτάι αρνείται να ζήσει σε έναν γυάλινο πύργο. Έχοντας υπογράψει ένα κείμενο διαμαρτυρίας παραπάνω, τον συνέλαβαν και τον έριξαν στη φυλακή. Η καταστολή που επιβάλλει ο πρόεδρος Ερντογάν είναι ανελέητη και βίαιη. Χιλιάδες ακτιβιστές, δημοσιογράφοι, δημόσιοι υπάλληλοι και πανεπιστημιακοί φιμώνονται από μια κυνική εξουσία, επιδέξια στο να χειραγωγεί την κοινή γνώμη.

Η Αϊλά ήταν πάντα επιφυλακτική ως προς τη στράτευση: η άνεση στην καθημερινότητα και η οικογένειά της μετρούσαν περισσότερο από οτιδήποτε άλλο. Τώρα όμως πρέπει να φροντίζει μόνη της την κόρη τους, η οποία έχει όλες τις επιθυμίες ενός μικρού κοριτσιού και μια ερώτηση: «Πότε θα γυρίσει ο μπαμπάς;». Συγκλονισμένη που βλέπει τον Γκιοκτάι να βουλιάζει στην απελπισία, τη ζωή της να διαλύεται και εξοργισμένη από την αδικία, η Αϊλά αποφασίζει να πάρει τη σκυτάλη.

Το αλφάβητο της σιωπής της *Delphine Minoui*, της συγγραφέως του μπεστ σέλερ Δέκα ετών, διαζευγμένη είναι ένας ύμνος στην ελευθερία που θεωρούμε δεδομένη και ένας φόρος τιμής στην αξία της ανθρώπινης ζωής.

www.minoas.gr

9 786180 251241
ISBN 978-618-02-5124-1

ΚΩΔ. 35091